

**Magdalena Olender-Skorek, Marek
Sylwestrzak, Barbara
Bartoszewska, Robert Czarnecki**

**Bariery rozwoju e-administracji w
Polsce : analiza sytuacji na
przykładzie projektów 7 osi POIG**

Ekonomiczne Problemy Usług nr 123, 169-179

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MAGDALENA OLENDER-SKOREK, MAREK SYLWESTRZAK,

BARBARA BARTOSZEWSKA, ROBERT CZARNECKI

Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy

BARIERY ROZWOJU E-ADMINISTRACJI W POLSCE – ANALIZA SYTUACJI NA PRZYKŁADZIE PROJEKTÓW 7 OSI POIG

Streszczenie

W latach 2007–2013 istotne wsparcie dla rozwoju e-administracji w Polsce stanowiły fundusze strukturalne UE. Efektem projektów informatycznych, finansowanych w ramach 7. osi priorytetowej POIG, było udostępnienie obywatelom i przedsiębiorcom usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną. W ramach perspektywy finansowej 2007–2013 w zakresie e-administracji zidentyfikowano szereg barier, które powodują, że w Polsce e-usługi administracji publicznej nie są powszechnie wykorzystywane.

Słowa kluczowe: e-administracja, administracja publiczna, e-usługi.

Wprowadzenie

Otoczająca nas rzeczywistość zmienia się radykalnie na skutek dokonujących się przemian społecznych, ekonomicznych oraz informatycznych. Informacja napędza te przemiany, stając się zasobem niezbędnym do funkcjonowania oraz rozwoju każdego społeczeństwa, gospodarki, organizacji, a także ludności. W szybko zmieniającej się rzeczywistości duży potencjał wykazuje stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) (Ziembra 2012). Jak wskazuje Kasprzyk (2011), ICT jest czynnikiem wspierającym integrację społeczną oraz podnoszącym jakość życia, która wyraża się w udogodnieniach dotyczących zaspokojenia potrzeb zarówno indywidualnych, jak i zbiorowych.

Powstanie elektronicznej administracji publicznej (e-administracja), która umożliwi nowe podejście w komunikacji obywateli z państwem, możliwe jest dzięki dynamicznemu rozwojowi technologii, Internetu oraz sieci telekomunikacyjnych. E-administracja jest definiowana jako wykorzystanie przez jednostki sektora

publicznego technologii ICT usprawniających dostępność oraz wprowadzających usprawnienia w procesie dostarczania usług publicznych (Kasprzyk 2011). Natomiast według Popiołek (2013) e-administracja ma na celu zoptymalizowanie działania administracji publicznej, umożliwiając obywatelom załatwienie wielu spraw za pośrednictwem Internetu. Jednakże stworzenie e-administracji wymaga zwiększenia roli ICT w zarządzaniu publicznym, a także przebudowy procesów wewnętrznych samej administracji oraz wykorzystania drogi elektronicznej do świadczenia usług publicznych (Ziemia 2012). W tym aspekcie od administracji wymagana jest budowa e-usług obejmujących relacje: w obrębie urzędów administracji publicznej (A2A), współdziałanie urzędów administracji publicznej oraz przedsiębiorstw (A2B, B2A) oraz między urzędami a obywatelami (A2C, C2A). Ponadto zastosowanie ICT w administracji ma w założeniach oszczędzać czas i pieniądze, a także ma służyć poprawie jakości życia obywateli, urzędnikom zaś zmniejszyć obciążenia (Ziemia 2012).

1. E-usługi administracji publicznej

Internet stał się jednym z głównych narzędzi pracy oraz dostępu do informacji, co powinno wpłynąć na zwiększenie liczby załatwianych spraw urzędowo-administracyjnych. Również bardziej wykształcone społeczeństwo kładzie nacisk na poprawę jakości świadczonych usług publicznych oraz tradycyjnych zbiurokratyzowanych struktur. Przeniesienie usług publicznych na płaszczyznę elektroniczną, poprzez efektywne oraz sukcesywne wdrożenie systemu obiegu informacji i dokumentów, zwiększy zadowolenie obywateli z obsługi administracji (Kasprzyk 2012).

Poziom rozwoju e-usług publicznych świadczy o etapie modelowego rozwoju e-administracji. Według Perdała (2014, s. 78–79) należy wyróżnić cztery poziomy rozwoju e-administracji:

- katalogowanie, które oznacza publikowanie na stronach internetowych podstawowych informacji na temat funkcjonowania instytucji publicznej, a także usług publicznych wraz z możliwością pobrania niezbędnych formularzy;
- transakcja, która dotyczy połączenia wewnętrznych systemów instytucji publicznych z interfejsami dostępnymi na stronach internetowych;
- integracja pionowa, czyli sytuacja, w której instytucje publiczne prowadzą zintegrowaną pionowo współpracę w zakresie świadczenia danej usługi;
- integracja pozioma – wtedy, gdy dochodzi do horyzontalnej współpracy systemów publicznych w celu realizacji kilku usług jednocześnie.

Jak zaznaczają Batko i Billewicz (2013), warunkiem koniecznym rozwoju integracji poziomej jest zdefiniowanie:

- procedur załatwiania spraw administracyjnych poprzez stworzenie tzw. bazy procedur;
- repozytorium formularzy wejściowych oraz wyjściowych, czyli stworzenie bazy formularzy;
- zbioru aktów prawnych stanowiących podstawę do realizacji procedur, tzw. baza aktów prawnych;
- typów organów oraz podmiotów korzystających z systemów elektronicznej administracji, tzw. baza typów organów.

Jednak rozwój lokalnych systemów e-administracji często uwarunkowany jest istnieniem nadrzędnych, głównie krajowych systemów informatycznych. W tym aspekcie siła oddziaływania poszczególnych czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych w zależności od szczebla administracji publicznej jest zróżnicowana i wykazuje odmienny charakter. Jak zaznacza Perdał (2014, s. 85) „skoro e-administracja ma być narzędziem reorganizującym wewnętrzną strukturę sektora publicznego, prowadzącą docelowo do redukcji szczebli hierarchicznych, to zasadne wydaje się pojmowanie e-administracji bez względu na szczebel jako jeden system”.

Według raportu ONZ indeks rozwoju e-administracji klasyfikuje Polskę na 42. miejscu na 194 ankietowane państwa. Natomiast w kwestii możliwości elektronicznej partycypacji w działaniach administracji nasz kraj został sklasyfikowany na 65. miejscu (United Nations 2014, s. 240). Tak odległe pozycje Polski w rankingu ONZ świadczą o słabo rozwiniętym poziomie e-administracji na poziomie krajowym, co wpływa na ograniczenie rozwoju na szczeblu samorządowym. Z kolei według danych Eurostatu na 2015 rok jedynie 27% Polaków korzysta z Internetu w kontaktach z administracją publiczną, podczas gdy średnia dla krajów Unii Europejskiej wynosi 47%. Tak niski poziom klasyfikuje Polskę na 25. miejscu wśród krajów UE – słabsze wyniki można zaobserwować jedynie w Rumunii, Bułgarii oraz we Włoszech. Natomiast według raportu Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) niskie pozycje polskiej administracji publicznej w międzynarodowych zestawieniach wynikają z niewystarczającego poziomu dostosowania infrastruktury technicznej, która jest niezbędna do świadczenia takiego typu usług, które wymagają szerokopasmowego dostępu do Internetu. Według GUS w 2010 roku 56,8% ogółu gospodarstw domowych miało w domu szerokopasmowy dostęp do Internetu. Odsetek ten w ciągu 5 lat systematycznie wzrastał, a w 2014 roku wyniósł 71,1% ogółu gospodarstw (Główny Urząd Statystyczny 2014, s. 112). Jednak w analogicznym okresie odsetek osób korzystających z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy zmniejszył się z 28,1% w 2010 roku do 26,9% w 2014 roku, choć w porównaniu z 2013 rokiem poziom zwiększył się o 4,3 punktów procentowych (Główny Urząd Statystyczny 2014, s. 149). Jak wskazuje raport Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji (2014, s. 17–30) tylko 38% badanych załatwia sprawy urzędowe za pośrednictwem sieci, a większość – 53% – preferuje wizytę osobistą w urzędzie. Ponadto 14% ankietowanych negatywnie oceniło

zalatwienie sprawy przez urząd, z czego najczęstszą przyczyną była niemożność zalatwienia całej sprawy przez Internet.

2. Fundusze unijne a rozwój e-usług w Polsce

Niewątpliwie na przestrzeni ostatnich paru lat dostrzec można znaczący wzrost rozwoju e-administracji w Polsce. Istotne wsparcie dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego w ramach programów operacyjnych na lata 2007–2013 przyniosły z pewnością fundusze strukturalne UE, w tym: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS) oraz Fundusz Spójności (FS). Jednym z sześciu krajowych programów Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia był Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (POIG).

W latach 2007–2013 w ramach POIG beneficjenci otrzymali wsparcie w wysokości 10,2 miliarda euro na realizację różnego rodzaju projektów. Z kwoty tej 85% stanowiły środki z EFRR, a pozostałe z budżetu krajowego. Kwoty dostępne w ramach POIG zostały przekazane na dziewięć osi priorytetowych. Działania finansowane w ramach 7. osi priorytetowej obejmowały projekty z obszaru rozwoju społeczeństwa informacyjnego – budowa elektronicznej administracji.

Głównym celem projektów realizowanych w ramach 7. osi priorytetowej POIG było zwiększenie dostępności zasobów informacyjnych administracji publicznej oraz usług publicznych w formie cyfrowej dla obywateli i przedsiębiorstw. Cel ten administracja publiczna w Polsce realizowała przeznaczając 4,3 mld złotych na wdrożenie 40 projektów informatycznych. Instytucją pośredniczącą (IP) dla tych projektów było Ministerstwo Cyfryzacji (MC), natomiast Centrum Projektów Polska Cyfrowa (CPPC) pełniło funkcję instytucji wdrażającej (IW). Obie te instytucje monitorowały realizację projektów, wykorzystując do tego celu System Informacyjny o Projektach (SIP), który powstał w ramach jednego z projektów 7. osi.

SIP był realizowany przez Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu „System Informacyjny o infrastrukturze szerokopasmowej i portal Polska Szerokopasmowa (SIPS)”. System SIP jest narzędziem usprawniającym proces monitoringu i kontroli projektów. Sprawozdawane dane do systemu SIP na temat projektów stały się pomocne dla efektywnego zarządzania harmonogramami oraz dla wskazania potencjalnych ryzyk. Natomiast moduł raportowania jest dodatkowym narzędziem dla instytucji zarządzających, pośredniczących, wdrażających oraz beneficjentów realizujących projekty.

Wdrażane projekty miały przyczynić się do utworzenia w pełni zintegrowanych platform, które umożliwiły świadczenie usług publicznych drogą elektroniczną dla obywateli oraz przedsiębiorców. Niestety na koniec grudnia 2015 r. nie wszystkie projekty udało się zakończyć. Administracja państwowa odnotowuje zatem duży stopień opóźnień w realizacji procesu rozwoju e-usług publicznych.

Sytuacja ta skutkuje tym, iż Polska w europejskich rankingach efektywności e-administracji prezentuje się gorzej, niż można byłoby oczekiwać.

Za znaczące czynniki utrudniające proces rozwoju e-administracji uznaje się ograniczony dostęp obywateli do Internetu oraz brak wspólnych standardów wymiany dokumentów (Kraska, Śliwczyński, Walcerz, Kaluża, Koralewski, Kawecki, Sowiński i Wróż 2006, s. 295). Dotychczasowe badania wskazują jako czynnik utrudniający proces rozwoju, uznawany przez urzędy, także niski poziom edukacji obywateli w zakresie nowoczesnych technologii informatycznych. Warto podkreślić, iż czynnik ten wskazywany był częściej przez urzędy starostw powiatowych, miast na prawach powiatu i gmin, co świadczy o tym, iż osoby pracujące w terenowych urzędach administracji publicznej częściej spotykają się z takim problemem niż urzędnicy zatrudnieni w urzędach wojewódzkich.

Ponadto polscy przedsiębiorcy w dalszym ciągu w zbyt niskim stopniu opierają swoją działalność i produkcję na Internecie i nowoczesnych technologiach informacyjno-komunikacyjnych. Chodzi tu o wykorzystanie technologii ICT w takich działaniach, jak: handel elektroniczny, wykorzystywanie lokalnej sieci komputerowej do prowadzenia wewnętrznych procesów biznesowych, elektroniczna wymiana informacji z partnerami biznesowymi, korzystanie z zaawansowanych narzędzi umożliwiających automatyczne zarządzanie zapasami online, przeprowadzanie szkoleń na odległość lub śledzenie przesyłek.

3. Bariery efektywnej realizacji projektów w ramach 7. osi POIG

Informacje na temat trudności w realizowaniu projektów 7. osi POIG zbierane były także w systemie SIP¹. Dane z tego systemu wskazują, że w ramach perspektywy finansowej 2007–2013 w zakresie e-administracji zaobserwowano szereg problemów utrudniających efektywne wdrażanie projektów. Zidentyfikowano je w ramach realizacji planu naprawczego dla 7. osi priorytetowej POIG (*Remedial Action Plan*), uzgodnionego między Polską a Komisją Europejską. Do problemów tych należały (Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji 2013, s. 31–32):

- słabość kompleksowego i strategicznego podejścia do rozwoju elektronicznej administracji, stwarzająca zagrożenie budowy nie współpracujących ze sobą systemów,

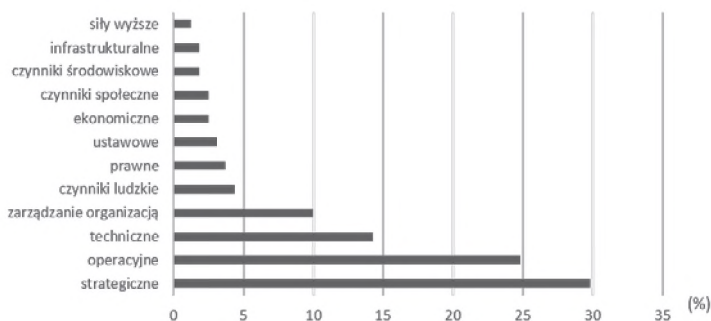
¹ W systemie SIP, na wniosek administracji centralnej, znajduje się 12 kategorii ryzyk (strategiczne, operacyjne, techniczne, zarządzanie organizacją, czynniki ludzkie, prawne, ustawowe, ekonomiczne, czynniki społeczne, czynniki społecznościowe, infrastrukturalne, siły wyższe), którym beneficjent mógł przypisać problem rzutujący w sposób negatywny na terminowość realizacji poszczególnych zadań w projekcie lub samego projektu. W grudniu 2015 r. w trakcie realizacji było 19 projektów, dla których wprowadzono 161 ryzyk.

- utrudnienia w zarządzaniu projektami (w oparciu o jasno zdefiniowane etapy – kamienie milowe),
- braki w systemie monitorowania postępów we wdrażaniu projektów, co stwarzało trudności w oszacowaniu poziomu zaawansowania wykonanych prac i ich rozliczeniu,
- problemy występujące w obsłudze finansowej projektów,
- opóźnienia w pracach legislacyjnych,
- trudności ze stosowaniem prawa zamówień publicznych,
- problemy kadrowe,
- niedostateczne doświadczenie beneficjentów, przejawiające się m.in.: długotrwałymi pracami przygotowawczymi na etapie dokumentacji projektowej, niedostateczna weryfikacja merytoryczna wniosków o płatność składanych przez beneficjentów,
- zastrzeżenia co do wsparcia procesu prawidłowej realizacji projektów poprzez kontrole *ex ante* zamówień udzielanych w ramach projektów,
- niedoskonałość systemu kontrolnego obowiązującego wszystkie instytucje posiadające uprawnienia kontrolne wobec realizowanych projektów,
- kumulacja efektów rzeczowych oraz płatności w końcowych okresach realizacji projektów,

Barierzy te były sukcesywnie pokonywane, o czym świadczy coraz bardziej powszechny dostęp do Internetu szerokopasmowego, rozwijające się platformy e-usług publicznych czy możliwość korzystania z podpisu elektronicznego. Zauważalna jest także zmieniająca się mentalność i dojrzałość użytkowników Internetu.

4. Czynniki hamujące rozwój projektów w ramach 7. osi POIG zidentyfikowane w systemie SIP

Wśród wszystkich barier utrudniających realizację projektów w ramach 7. osi POIG, monitorowanych w systemie SIP, największe zagrożenie stanowiły ryzyka: strategiczne, operacyjne, techniczne, a także te związane z zarządzaniem organizacją (rys. 1). Ryzyka strategiczne dotyczyły m.in.: braku doświadczenia i nieodpowiednich kompetencji osób realizujących projekt informatyczny, zmian w harmonogramie w trakcie realizacji projektu w wyniku opóźnień w realizacji zadań przez wykonawców, nieodpowiednich procedur wewnętrznych projektowych.



Rys. 1. Ryzyka występujące w projektach e-administracji realizowanych w ramach 7. osi priorytetowej POIG, grudzień 2015 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu SIP.

Kolejnym ryzykiem zdiagnozowanym przez beneficjentów były ryzyka operacyjne, związane m.in. z: przeciągającymi się procedurami przetargowymi, fluktuacjami przeszkolonej kadry, nieodpowiednią komunikacją, niewłaściwie określoną dla projektu strukturą zarządczą, opóźnieniami w dostawie sprzętu i oprogramowania, zmianą organizacyjną jednostek administracji publicznej. Z uwagi na fakt, iż realizacja każdego projektu opierała się na prowadzeniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, dla beneficjentów uciążliwe było przygotowywanie specyfikacji istotnych warunków zamówień w taki sposób, aby były one zgodne z procedurami określonymi przez Komisję Europejską. Beneficjenci wskazywali problemy związane z długotrwałymi procedurami wyboru wykonawcy (odwołania wykonawców po dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty). Dodatkowo trudny do przewidzenia był termin zakończenia postępowania, co wynikało z faktu, iż prawo odwoływania się oferentów od rozstrzygnięcia przetargowego przesuwalo w czasie moment zakończenia procedury zamówień publicznych. Ponadto zauważalne były problemy kadrowe, związane z dużą rotacją pracowników oraz zbyt małą liczbą osób oddelegowanych do realizacji projektu. Niestety pracownicy z branży IT preferują bardziej opłacalną pracę w sektorze prywatnym, stąd problemy z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry. Zwraçały uwagę częste zwolnienia i przechodzenie do sektora prywatnego pracowników, którzy zdobyli już pewne doświadczenie i kwalifikacje, pracując przy projekcie. Dodatkowo beneficjenci mieli problemy z zatrudnieniem specjalistów ds. rozliczeń projektów realizowanych z funduszy europejskich.

Problem stanowiły także ryzyka techniczne. Do grupy tej beneficjenci przypisali m.in.: problemy integracji między systemami, przyjęte niewłaściwe parametry dla poprawnej wydajności systemu, zmiany funkcjonalności w systemie w trakcie jego realizacji dla etapów już zrealizowanych, źle określone zakresy zadań do realizacji, wymagające dodatkowych uzgodnień pomiędzy stroną zlecającą a wykonującą.

Ostatnią z czterech głównych kategorii ryzyk było zarządzanie organizacją. W grupie tej beneficjenci wyszczególnili m.in.: braki w strukturze zasobów kadrowych, niedostatecznie określone procedury dla kadry kierowniczej (np. brak wskazania osób zastępujących osoby decyzyjne), brak odpowiednich kompetencji i/lub doświadczenia w zarządzaniu dużymi projektami (niewłaściwa koordynacja zadań w projekcie).

Beneficjenci zgłaszali także problemy występujące w obsłudze finansowej projektów (Mackiewicz, Matysiak-Kusiak, Skrobel, Śliwka i Tędziagolski 2010, s. 8). Chodzi tu o przypadki wydawania przez instytucje zaangażowane w realizację 7. osi POIG różnych interpretacji odnoszących się do zasad kwalifikowalności wydatków. Kolejnym utrudnieniem był zbyt długi czas akceptowania wniosków o płatność oraz wymóg dostarczania wraz z wnioskiem podpisanych kopii wszystkich dokumentów potwierdzających poniesione wydatki.

Niepewność dotycząca ram prawnych to kolejna bariera w realizacji projektów w ramach 7. osi POIG. Beneficjenci zwracali uwagę na fakt, iż musieli dostosowywać tworzone przez siebie rozwiązania informatyczne do jeszcze nieistniejących, ale planowanych przepisów prawnych. Zagrożeniem dla realizowanych projektów był brak przepisów wykonawczych do ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne, szczególnie dotyczących ePUAP, profilu zaufanego i repozytorium wzorów.

Problem stanowił także wymóg przekazywania tych samych informacji i dokumentów różnym instytucjom zaangażowanym we wdrażanie 7. osi POIG, jak również różnym osobom w ramach jednej instytucji. W opinii beneficjentów obowiązek przekazywania do IW kopii dokumentacji projektowej potwierdzonej za zgodność z oryginałem pochłaniał zbyt dużo czasu, skracając tym samym czas przeznaczony na pracę merytoryczną nad projektem.

Według danych z systemu SIP za grudzień 2014 r. (dla 27 projektów) układ czterech stanowiących największe zagrożenie kategorii ryzyk był taki sam jak za grudzień 2015 r. Patrząc na treść zgłoszonych przez beneficjentów ryzyk można dokonać podziału na takie, które powstały wskutek niewłaściwych działań zespołów realizujących projekty, oraz na te, które są od nich niezależne i tworzą niekorzystne środowisko mogące oddziaływać w sposób niewłaściwy na realizację projektu. O ile w przypadku pierwszej grupy można dokonać działań zaradczych, które powinny przywrócić właściwe tempo realizacji projektu, a zebrane doświadczenie powinno owocować przy realizacji kolejnych projektów, to w przypadku drugiej grupy ryzyk powinny być na przyszłość wyciągnięte wnioski i dokonane korekty prawne. Jako przykład mogą posłużyć procedury przy przetargach, gdzie jako główne kryterium przyjmowana jest cena. Efektem konieczności przyjęcia takiego kryterium może być wybór niedoświadczonej firmy dysponującej podwykonawcami realizującymi zamówienia w sposób nieterminowy. Zaburza to przyjęte terminy

w projekcie. Innym przykładem są niekończące się odwołania od ogłoszonych wyników przetargów skutkujące zmianą harmonogramu dla całego projektu.

Podsumowanie

Wsparcie finansowe projektów z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na lata 2007–2013 miało istotne znaczenie w obszarze rozwoju e-administracji w Polsce. Efektem realizacji projektów w ramach 7. osi priorytetowej POIG jest udostępnienie obywatelom i przedsiębiorcom usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną. Za kluczowe uznać należy: ułatwienie obowiązków podatkowych dla podatników, uproszczenie procedur związanych z rejestracją i prowadzeniem działalności gospodarczej, zmniejszenie kosztów czasu poświęconego na rejestrację działalności gospodarczej przez przedsiębiorców, zwiększenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego, usprawnienie kontaktu z urzędami za pośrednictwem udostępnionych kanałów elektronicznych i ograniczenie konieczności wizyty w ich placówkach, skrócenie czasu udostępniania i oczekiwania na dane statystyczne, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa obywateli poprzez skrócenie czasu dojazdu i pozyskiwania informacji o lokalizacji osoby dzwoniącej na numer alarmowy.

Dla udostępniania kolejnych e-usług i systemów teleinformatycznych, dzięki którym mogą być one świadczone, konieczne jest zniesienie barier rozwoju e-administracji (utrudnienia w procedurach postępowań o udzielenie zamówień publicznych, problemy kadrowe, problemy występujące w obsłudze finansowej projektów, niepewność dotycząca ram prawnych). Bariery te powodują, że w Polsce e-usługi administracji publicznej nie są powszechnie wykorzystywane. Wiele barier administracji publicznej jest sukcesywnie pokonywanych, o czym świadczy chociażby coraz bardziej powszechny dostęp do Internetu szerokopasmowego, rozwijające się platformy e-usług, a także zmieniająca się mentalność użytkowników sieci. Korzystanie z e-usług publicznych zapewnia obywatelom i przedsiębiorcom oszczędność czasu poprzez możliwość wypełniania i odsyłania dokumentów drogą on-line oraz pozwala na bieżące śledzenie zmian w przepisach i aktach prawnych umieszczanych na stronach publicznych.

W wielu projektach widoczne są opóźnienia i terminy zakończenia, w niektórych z nich zostały przesunięte. Projekty realizowane w ramach 7. osi POIG będą kontynuowane na poziomie regionalnym głównie pod kątem zasilenia baz danych, rejestrów państwowych danymi przestrzennymi, geodezyjnymi, adresowymi i metadanymi opisującymi te zbiory, podniesienia jakości danych, dalszej integracji systemów i aplikacji z systemami dziedzinowymi na poziomie regionalnym i lokalnym, rozwoju infrastruktury technicznej i rejestrów referencyjnych podmiotów, wykorzystania chmury dla JST oraz rozwoju systemu e-PUAP (Dołowicz 2013, s. 14).

Pomimo iż nie wszystkie projekty realizowane w ramach 7. osi priorytetowej POIG zakończyły się, będą one kontynuowane w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC). Przewiduje się, że w POPC finansowane będą działania zmierzające do poszerzenia zakresu spraw, które obywatele i przedsiębiorcy będą mogli załatwić drogą elektroniczną.

Literatura

1. Batko K., Billewicz G. (2013), *E-usługi w biznesie i administracji publicznej*, w: *Transformacja współczesnej gospodarki jako przedmiot badań ekonomicznych*, red. B. Kos, s. 47–63, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.
2. Dołowiec M. (2013), *Komplementarny rozwój cyfrowy Polski do 2020 r. – demarkacja kraj – region*, <http://17.kmwi.pl/materialy/prezentacje/category/10-ii-warsztat-rownolegly.html?download=20:monika-dolowiec-komplementarny-rozwoj-cyfrowy-polski-do-2020r-demarkacja-kraj-region>.
3. Główny Urząd Statystyczny (2014), *Spoleczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2010–2014*, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Warszawa.
4. Kasprzyk B. (2011), *Aspekty funkcjonowania e-administracji dla jakości życia obywateli*, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy”, (23), s. 343–353.
5. Kraska M., Śliwczyński B., Walcerz S., Kałuża R., Koralewski M., Kawecki T., Sowiński R., Wróż M. (2006), *Elektroniczna gospodarka w Polsce. Raport 2005*, Poznań: Instytut Logistyki i Magazynowania.
6. Mackiewicz M., Matysiak-Kusiak M., Skroboł M., Śliwka A., Tędziagolski T. (2010), *Ocena bieżącej realizacji projektów kluczowych realizowanych w ramach VII osi priorytetowej POIG 07.01.00-00-001/08, w kontekście identyfikacji „obszarów krytycznych” mających znaczenie dla skutecznego i efektywnego wdrożenia zintegrowanych systemów informatycznych umożliwiających świadczenie usług publicznych drogą elektroniczną. Raport końcowy*, http://ecorys.pl/zalaczniki/publikacje/59/ECORYS_Cz_I_wyniki.pdf.
7. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (2013), *Diagnoza dla Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014–2020*, https://mc.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/10/zal-1-popc-ver-3-0_diagnoza_2-10-13.pdf.
8. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (2014), *Wpływ cyfryzacji na działanie urzędów administracji publicznej w Polsce w 2014 r.*, https://mac.gov.pl/files/raport_e-administracja_w_oczach_internautow_2014_z.pdf.
9. Perdał R. (2014), *Czynniki rozwoju elektronicznej administracji w samorządzie lokalnym w Polsce*, Poznań: Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
10. Popiołek M. (2013), *Bariery rozwoju e-administracji w Polsce*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Ekonomiczne Problemy Usług nr 105, s. 161–168.

11. United Nations (2014), *United Nations. Global E-government Survey 2014*, United Nations Department of Economic and Social Affairs, New York.
12. Ziemia E. (2012), *Miejsce e-administracji w kreowaniu społeczeństwa informacyjnego – teoria i praktyka*, „Collegium of Economic Analysis Annals”, (24), s. 331–349.

E-GOVERNMENT DEVELOPMENT BARRIERS IN POLAND – ANALYSIS ON THE EXAMPLE OF THE 7TH PRIORITY AXIS PROJECTS

Summary

European Union Structural Funds have had important support for the development of e-government in Poland within the financial perspective for 2007–2013. The result of projects funded under the 7th priority axis, was to provide citizens and businesses to public e-services. In the 2007–2013 financial perspective in the field of e-government identified a lot of barriers that make e-government services are not commonly used in Poland.

Keywords: e-government, public administration, e-services.

Translated by Magdalena Olender-Skorek